YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
7 päivänä joulukuuta 1995 *

Asiassa C-17/94,

jonka tribunal de grande instance de Bergeracin (Ranska) tutkintatuomari on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

Denis Gervais,

Jean-Louis Nougaillon,

Christian Carrard,

Bernard Horgue

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 37, 52 ja 59 artiklan samoin kuin puhdasrotuisista jalostusnaudoista 25 päivänä heinäkuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/504/ETY (EYVL L 206, s. 8), tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/1026/ETY (EYVL L 362, s. 1), eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/1027/ETY (EYVL L 362, s. 7) ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY (EYVL L 167, s. 54) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: M. B. Elmer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

— Gervais ym. edustajinaan asianajaja Philippe Dandine, Bergerac, ja Pariisin asianajajayhteisön puheenjohtaja asianajaja Philippe Lafarge,

— Coopérative périgorde agenaise d'élevage et d'insémination artificielle (CPA-EIA) edustajanaan asianajaja Claude Paulmier, Pariisi,

— Ranskan hallitus asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja Catherine de Salins ja saman ministeriön ulkoasiainsihteeri Philippe Martinet,

— Euroopan yhteisöjen komissio asiamiehinään oikeudelliset neuvonantajat Marie-José Jonczy ja José Luis Iglesias Buhigues,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Gervais'n ym:n, Coopérative périgorde agenaise d'élevage et d'insémination artificiellen, Ranskan hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission esittämät huomautukset 11.5.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.7.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Bergeracin tutkintatuomari on 14.1.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.1.1994, esittänyt EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla viisi ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 37, 52 ja 59 artiklan tulkinnasta samoin kuin puhdasrotuisista jalostusnaudoista 25 päivänä heinäkuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/504/ETY (EYVL L 206, s. 8), tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/1026/ETY (EYVL L 362, s. 1), eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 78/1027/ETY (EYVL L 362, s. 7) ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY (EYVL L 167, s. 54) tulkinnasta.

2 Nämä ennakkoratkaisukysymykset on esitetty rikosoikeudenkäynnissä Gervais'tä, Nougaillonia, Carrardia ja Horgueta (jäljempänä syyllisiksi epäillyt) vastaan.

3 Vuoden 1992 maaliskuussa Coopérative périgorde agenaise d'élevage et d'insémination artificielle (CPAEIA), joka on pääasian asianomistaja 18.3.1993 alkaen, vaati Bergeracin virallista syyttäjää nostamaan syytteen näitä syyllisiksi epäiltyjä vastaan, koska he olivat harjoittaneet keinosiemennystä lainvastaisesti loukaten sen alueellista yksinoikeutta.

4 Gervais'tä ja Nougaillonia syytetään karjankasvatuksesta 28.12.1966 annetun lain nro 66-1005 (JORF 29.12.1966, s. 11619) 5 pykälän 4 momentin rikkomisesta, koska he olivat vuosina 1989—1992 harjoittaneet keinosiemennystä ilman, että heille on annettu tietty alue tämän toiminnan harjoittamiseksi, mikä on säädetty rangaistavaksi lain 9 pykälässä. Carrardia ja Horgueta syytetään keinosiemennysaseman pitämisestä samana ajanjaksona saman lain 5 pykälän 1 momentin vastaisesti eli ilman lupaa, mikä on säädetty rangaistavaksi saman lain 9 pykälässä.

Kansalliset säädökset

5 Ranskassa eläinten keinosiemennyksestä säädetään erityisesti laissa nro 66-1005. Lain 5 pykälän 1 ja 2 momentin mukaan keinosiemennysaseman pitäminen edellyttää maatalousministeriön tähän myöntämää lupaa. Tässä säännöksessä tehdään ero siemennesteen tuotantoasemien ja niiden asemien välillä, joilla keinosiemennys tehdään, mutta säännöksessä ei suljeta pois sitä mahdollisuutta, että yksi ainoa asema harjoittaa näitä kahta toimintaa samalla kertaa.

6 Keinosiemennysasemille voidaan antaa lupa säilyttää tuotantoasemien niille toimittamia hyväksyttyjä jalostusnautoja; tässä tapauksessa ne hoitavat itse näiden eläinten siemennesteen keräyksen, käsittelyn ja säilytyksen.

7 Tämän lain 5 pykälän 4 momentin mukaan jokainen keinosiemennysasema huolehtii tietystä alueesta, jolla se on ainoa tämän toiminnan harjoittaja. Lisäksi lain 9 pykälän mukaan lain 5 pykälän 1 ja 4 momentin rikkomisesta rangaistaan sakolla, jonka määrä on 6 000—20 000 Ranskan frangia (FRF).

8 Tämän lain 4 pykälän mukaan siemennesteen keräyksen ja käsittelyn voivat tehdä vain keinosiemennysaseman esimiehet tai heidän valvonnassaan joku muu. Lisäksi

keinosiemennyksen voivat tehdä vain ne, joilla on keinosiemennysaseman esimiehen toimilupa tai keinosiementäjän toimilupa.

9 Keinosiemennyksestä 22.3.1969 annetun asetuksen nro 69-258 (JORF 23.3.1969, s. 2948) 1 pykälän mukaan silloin, kun keinosiemennys edellyttää yleisesti astutukseen hyväksyttyjen jalostusnautojen käyttämistä, keinosiemennys on tehtävä luvansaaneella keinosiemennysasemalla tai sellaisen valvonnassa ja keinosiemennysaseman esimiehen tai keinosiementäjän toimiluvan haltijan on tehtävä se tai sen on tapahduttava tällaisen henkilön valvonnassa.

10 Keinosiemennysasemien toimintaan liittyvistä luvista 17.4.1969 annetun päätöksen (JORF 30.4.1969, s. 4349) 14 pykälässä täsmennetään, että keinosiemennyksen voivat toimittaa henkilöt, joilla on keinosiementäjän toimilupa ja jotka toimivat sen aseman esimiehen valvonnassa, joka on vastuussa eläinkannasta, josta siemenneste on peräisin.

11 Asetuksen nro 69-258 9 pykälän mukaan maatalousministeri myöntää keinosiemennysaseman esimiehen toimiluvan ja keinosiementäjän toimiluvan. Keinosiementäjien ja keinosiemennysasemien esimiesten koulutuksesta ja tähän toimintaan myönnettävistä toimiluvista 21.11.1991 annetun hallinnollisen päätöksen (JORF 6.12.1991, s. 15936) mukaan tällainen toimilupa voidaan myöntää, kun kyseisessä tapauksessa esitetään kelpoisuustodistus ja keinosiemennysaseman johtajan allekirjoittama todistus.

Yhteisön säädökset

12 Eläinlääkäreiden ja eläinlääkäripalvelujen vapaan liikkuvuuden osalta direktiivin 78/1026 2 artiklassa säädetään:

"Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa direktiivin 78/1027/ETY 1 artiklan mukaisesti ja jotka on mainittu 3 artiklassa, siten, että kyseinen pätevyystodistus antaa jäsenvaltion alueella saman oikeuden eläinlääkärin toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat."

13 Direktiivin 78/1027 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava henkilöiltä, jotka haluavat aloittaa eläinlääkärin toiminnan tai harjoittaa sitä, että heillä on tutkintotodistus, todistus tai muu sellainen muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka on direktiivin vaatimusten mukainen.

14 Kotieläinjalostusta koskevien normien yhdenmukaistamisen osalta direktiivin 77/504 2 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on huolehdittava, ettei kotieläinjalostuksen perusteilla kielletä, rajoiteta tai estetä puhdasrotuisten jalostusnautojen tai niiden siemennesteen yhteisön sisäistä kauppaa.

15 Direktiivin 77/504 3 artiklan soveltamisen perusteella annetun direktiivin 87/328 2 artiklan mukaan jäsenvaltio ei saa kieltää, rajoittaa tai estää erityisesti puhdasrotuisten sonnien hyväksymistä tai niiden siemennesteen käyttämistä keinosiemen-

nykseen alueellaan, jos sonnit on hyväksytty keinosiemennykseen jossakin jäsenvaltiossa puhdasrotuisten jalostusnautojen suorituskyvyn kontrollin ja perimän arvon arvioinnin menetelmistä 11 päivänä maaliskuuta 1986 tehdyn komission päätöksen 86/130/ETY (EYVL L 101, s. 37) mukaisesti suoritettujen testien perusteella.

16 Direktiivin 87/328 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava, että yhteisön sisäistä kauppaa varten 2 artiklassa tarkoitettu siemenneste on kerätty, käsitelty ja varastoitu virallisesti hyväksytyllä keinosiemennysasemalla.

Ennakkoratkaisukysymykset

17 Koska tribunal de grande instance de Bergeracin tutkintatuomari katsoi, että pääasian rikosoikeudenkäyntien ratkaisu oli riippuvainen perustamissopimuksen 37, 52 ja 59 artiklan tulkinnasta samoin kuin direktiivien 77/504, 78/1026, 78/1027 ja 87/328 tulkinnasta, tutkintatuomari päätti lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko ETY:n perustamissopimuksen 59 artiklan ja sen toteuttamisesta eläinlääkärin toiminnan harjoittamisessa 18.12.1978 annettujen neuvoston direktiivien 78/1026/ETY ja 78/1027/ETY vastaista sellaisen kansallisen nautakarjan keinosiemennystä koskevan lainsäädännön soveltaminen, jossa eläinlääkäreille annettavan keinosiementäjän toimiluvan myöntämisen ehdoksi asetetaan hyväksytyn keinosiemennysaseman johtajan antama todistus, jossa vahvistetaan, että todistuksen haltija toimii hänen valvonnassaan siltä osin, kun kysymyksessä ovat keinosiemennyksen toimittamista koskevat toimenpiteet, jolloin eläinlääkäreiltä kielletään siten rikosoikeudellisten seuraamusten uhalla palvelujen vapaa tarjonta ja rajoitetaan samalla huomattavasti heidän toimintaansa, koska on luotu järjestelmä, jossa tämän toiminnan harjoittamista koskeva alueellinen yksinoikeus on sellaisilla henkilöillä, jotka toimivat keinosiemennysasemilla ja joilla ei välttämättä ole eläinlääkärin kelpoisuutta?

2) Onko ETY:n perustamissopimuksen 52 artiklan ja sen toteuttamisesta eläinlääkärin toiminnan harjoittamisessa 18.12.1978 annettujen neuvoston direktiivien 78/1026/ETY ja 78/1027/ETY vastaista sellaisen kansallisen nautakarjan keinosiemennystä koskevan lainsäädännön soveltaminen, jonka mukaan eläinlääkäreille voidaan myöntää tietyin edellytyksin lupa toimia keinosiementäjänä, mutta heiltä kielletään rikosoikeudellisten seuraamusten uhalla tämän toiminnan harjoittaminen ja siten käytännössä mitätöidään heidän sijoittautumisoikeutensa, elleivät he sijoittaudu sellaisen keinosiemennysaseman alaisuuteen, jota pitävät henkilöt, joilla ei välttämättä ole eläinlääkärin kelpoisuutta ja jolle on myönnetty alueellinen yksinoikeus tämän toiminnan harjoittamiseen siten, että koko Ranskan alueella eläinlääkärien vapaata sijoittautumisoikeutta ei voida käyttää oikein liittymättä tällaiseen asemaan?

3) Onko puhdasrotuisista jalostusnaudoista 25 päivänä heinäkuuta 1977 annettua neuvoston direktiiviä 77/504/ETY ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annettua neuvoston direktiiviä 87/328/ETY, jotka on annettu terveyspoliittisista syistä ja joissa pyritään niiden sanamuodon mukaan turvaamaan yhteisön sisällä käytävän kaupan vapaus, tulkittava siten, että niissä sallitaan se, että kansallisessa keinosiemennystä koskevassa lainsäädännössä annetaan luonteeltaan puhtaasti taloudellinen alueellinen yksinoikeus tämän toiminnan harjoittamiseen sellaisille 'asemille', joita pitävillä henkilöillä ei välttämättä ole eläinlääkärin kelpoisuutta?

4) Ovatko sellaiset kansalliset säädökset, joissa keinosiemennyksen harjoittamisen ehdoksi asetetaan luvan saaminen nautakarjan keinosiementämiseen ja joissa tämän luvan saamisen ehtona on luvansaaneen keinosiemennysaseman johtajan antama todistus, jossa vahvistetaan, että todistuksen haltija toimii tämän esimiehen valvonnassa keinosiemennyksiä tehdessään, ja jotka näin kieltävät eläinlääkäreiltä tämän toiminnan harjoittamisen tai ainakin rajoittavat sitä sillä perusteella, että eläinlääkärin on toimittava sellaisen keinosiemennysaseman johtajan alaisuudessa, jolla on alueellinen yksinoikeus keinosiemennyksen harjoittamiseen neuvoston direktiivien 77/504/ETY ja 87/328/ETY mukaisia, kun niissä ei säädetä mitään rajoituksia eläinlääkäreiden sijoittautumiselle tai toiminnalle?

5) Onko sellainen palvelun tarjontaa koskeva yksinoikeus, josta on säädetty karjankasvatuksesta 28.12.1966 annetussa laissa ja sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä, ETY:n perustamissopimuksen 37 ja 59 artiklan mukainen siltä osin kuin tämä yksinoikeus estää sellaisia henkilöitä harjoittamasta keinosiemennystä, joilla on vaadittava koulutus ja pätevyys, ja sallii siten tämän toiminnan vain yksinoikeudella toimivan keinosiemennysaseman henkilökunnalle?"

Tutkittavaksi ottaminen

18 Komissio ja Ranskan hallitus katsovat ensiksi, että ennakkoratkaisupyyntöä ei voi ottaa tutkittavaksi, koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on pelkästään kopioinut ne kysymykset, jotka syyllisiksi epäiltyjen neuvonantaja oli sille lähettänyt, ja koska se on esittänyt nämä kysymykset yhteisöjen tuomioistuimelle selittämättä ensiksi asian tosiasiallisia olosuhteita ja asiaa koskevia säädöksiä.

19 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä esitettyjen tietojen perusteella yhteisöjen tuomioistuin voi antaa asianmukaisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin, ja toisaalta nämä tiedot antavat myös jäsenvaltioiden hallituksille ja muille asianosaisille mahdollisuuden kannanottonsa esittämiseen (ks. erityisesti asia C-458/93, Saddik, määräys 23.3.1995, Kok. 1995, s. I-511, 13 kohta).

20 On muistutettava, että tarve sellaisen yhteisön oikeuden tulkinnan saamiseen, joka olisi hyödyllinen kansalliselle tuomioistuimelle, edellyttää, että kansallinen tuomioistuin määrittelee sen tosiasiallisen ja oikeudellisen toimintaympäristön, jota sen esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat tai että se ainakin selvittää ne tosiasioista tehdyt olettamukset, joihin nämä kysymykset perustuvat (ks. viimeksi asia C-167/94, Grau Gomis ym., määräys 7.4.1995, Kok. 1995, s. I-1023, 8 kohta).

21 On kuitenkin huomattava, että esillä olevassa tapauksessa tarvittavat tiedot käyvät ilmi ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä samoin kuin kansallisen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamista oikeudenkäyntiasiakirjoista, joita on täydennetty vastauksilla, joita syyllisiksi epäillyt ovat antaneet yhteisöjen tuomioistuimen niille esittämiin kysymyksiin heidän kansalaisuudestaan, pätevyydestään ja heidän ammatillisesta sijoittautumispaikastaan.

22 Siten kysymykset on otettava tutkittaviksi.

Ensimmäinen ja toinen kysymys

23 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko toisaalta perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklan vastaista ja toisaalta direktiivien 78/1026 ja 78/1027 vastaista, että jäsenvaltio asettaa keinosiementäjän toiminnan aloittamiselle sellaisia ehtoja, kuin mitä Ranskan lainsäädännössä on asetettu.

24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä ei voida soveltaa toimintaan, jonka kaikki osat rajoittuvat yhden ainoan jäsenvaltion alueelle (ks. viimeksi asia C-152/94, Van Buynder, tuomio 16.11.1995, Kok. 1995, s. I-3981, 10 kohta).

25 Esillä olevassa asiassa on selvää, että rikosoikeudenkäynnit koskevat Ranskan kansalaisia, joilla on Ranskassa eläinlääkärin toiminnan aloittamiseksi tarvittavat

tutkintotodistukset ja muut todistukset. He ovat sijoittautuneet eläinlääkäreinä Ranskaan kirjoittautumalla sääntöjenmukaisesti ammattiliittoonsa, ja he harjoittavat ammattiaan yksinomaan Ranskassa.

26 Nämä tilanteet eivät siten mitenkään liity mihinkään yhteisön oikeudessa tarkoitettuun tilanteeseen, joten sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä ei voida soveltaa.

27 Direktiivit 78/1026 ja 78/1027 koskevat eläinlääkäreiden koulutusta ja tutkintotodistusten tunnustamista. Siten niitä ei voida soveltaa tilanteeseen, jossa henkilöllä on sen jäsenvaltion myöntämä tutkintotodistus, jonka kansalainen hän on, ja hän aikoo käyttää tutkintotodistustaan harjoittaakseen eläinlääkärin toimintaa tässä jäsenvaltiossa.

28 Siten ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklaa ja direktiivejä 78/1026 ja 78/1027 ei voida soveltaa sellaisiin jäsenvaltion puhtaasti sisäisiin tilanteisiin, joissa jäsenvaltion kansalaiset haluavat toimia tämän jäsenvaltion alueella keinosiementäjinä, jos he eivät ole tätä ennen saaneet koulutusta siihen toisessa jäsenvaltiossa tai harjoittaneet siellä tätä ammattia.

Kolmas ja neljäs kysymys

29 Kolmannella ja neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa toisaalta tietyille keinosiemennysasemille annetaan alueellinen yksinoikeus

keinosiemennyksen harjoittamiseen ja jossa toisaalta keinosiementäjän toiminnan aloittamisen ehtona on keinosiemennysaseman esimiehen toimilupa tai keinosiementäjän toimilupa ja jossa tällaisen toimiluvan saamisen edellytyksenä on luvansaaneen keinosiemennysaseman johtajan antaman todistuksen esittäminen, direktiivien 77/504 ja 87/328 vastainen.

30 Syyllisiksi epäillyt katsovat, että sellainen Ranskan lainsäädäntö, jossa tietyille yrityksille tai henkilöille annetaan yksinoikeus keinosiemennyksen harjoittamiseen ja jossa rajoitetaan tällaisen toiminnan harjoittamista edellyttämällä ennakkolupaa, on direktiivien 77/504 ja 87/328 vastainen.

31 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

32 Itse asiassa direktiivien 77/504 ja 87/328 sisällöstä ja tarkoituksesta ilmenee, että niillä pyritään puhdasrotuisten jalostusnautojen ja niiden siemennesteen jalostustarkoituksiin hyväksymistä koskevien edellytysten yhdenmukaistamiseen, jotta kotieläinjalostukseen perustuvat esteet nautojen siemennesteen vapaalta liikkuvuudelta poistettaisiin. Näissä direktiiveissä ei kuitenkaan säännellä keinosiemennyksen edellytyksiä tai keinosiementäjien koulutusta eikä myöskään niiden todistusten tai toimilupien myöntämistä, joiden perusteella voidaan alkaa harjoittaa keinosiementäjän toimintaa.

33 Siten kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa toisaalta keinosiemennysasemille annetaan alueellinen yksinoikeus keinosiemennyksen harjoittamiseen ja jossa toisaalta keinosiementäjän toiminnan aloittamisen ehtona on keinosiemennysaseman esimiehen toimilupa tai

keinosiementäjän toimilupa ja jossa tällaisen toimiluvan saamisen edellytyksenä on luvansaaneen keinosiemennysaseman johtajan antaman todistuksen esittäminen, ei ole direktiivien 77/504 ja 87/328 vastainen.

Viides kysymys

34 Viidennellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko Ranskan lainsäädännössä perustettu palvelujen tarjoamista koskeva yksinoikeus perustamissopimuksen 37 ja 59 artiklan mukainen siltä osin kuin tämä yksinoikeus estää sellaisilta henkilöiltä keinosiemennyksen harjoittamisen, joilla on vaadittava koulutus ja pätevyys, ja sallii tämän toiminnan vain yksinoikeudella toimivan keinosiemennysaseman henkilökunnalle.

35 Perustamissopimuksen 37 artiklan osalta on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut asiassa 155/73, Sacchi, 30.4.1974 antamassaan tuomiossa (Kok. 1975, s. 409), että artikla soveltuu tavaroiden kauppaan eikä koske palvelujen tarjoamisen yksinoikeutta.

36 Kuitenkaan ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että palvelujen tarjoamista koskeva yksinoikeus voisi vaikuttaa epäsuorasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut asiassa 271/81, Société coopérative d'amélioration de l'élevage et d'insémination artificielle du Béarn, 28.6.1983 antamassaan tuomioissa (Kok. 1983, s. 2057, jäljempänä asia Mialocq), jossa otettiin kantaa nyt pääasiassa kysymyksessä olevaan lainsäädäntöön, että perustamissopimuksen 37 artikla ei koske palvelujen tarjoamisen yksinoikeutta, vaikka tällainen yksinoikeus tekisi kyseiselle jäsenvaltiolle mahdolliseksi ottaa johtaakseen tietyn

kansallisen yritystoiminnan alan, kunhan tällainen yksinoikeus ei ole vastoin tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatetta syrjimällä tuontitavaroita kansallista alkuperää olevien tavaroiden eduksi.

37 Tässä suhteessa on muistutettava, että edellä mainitun asian Mialocq 11 ja 12 kohdassa, jotka koskevat samaa lainsäädäntöä kuin mikä on pääasiassa kysymyksessä, yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenevät seikat ja yhteisöjen tuomioistuimessa oikeudenkäynnin kuluessa ilmenneet seikat eivät riittävästi osoita, että tällainen lainsäädäntö muodostaisi epäsuorasti tavaroiden vapaan liikkuvuuden vaarantavaa yksinoikeutta, koska jokainen yksittäinen kasvattaja voi vapaasti pyytää keinosiemennysasemaa, jonka alueeseen hän kuuluu, toimittamaan hänelle siemennestettä valintansa mukaisesta tuotantokeskuksesta Ranskasta tai ulkomailta.

38 Tässä suhteessa on kuitenkin lisättävä, että kysymystä siitä, johtaako hyväksyttyjen asemien toiminta käytännössä tuodun sonnien siemennesteen syrjintään, on arvioitava EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla. Asiaan vaikuttavien tosiseikkojen arviointi kuuluu ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. tässä suhteessa asia C-323/93, Centre d'insémination de la Crespelle, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-5077, 39 kohta).

39 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perustamissopimuksen 59 artiklaa koskevaan viidennen kysymyksen osaan ei tarvitse vastata.

40 Siten viidenteen kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 37 artiklaa ei sovelleta palvelujen tarjoamista koskevaan yksinoikeuteen, vaikka tällainen yksinoikeus estää sellaisilta henkilöiltä keinosiemennyksen harjoittamisen, joilla on vaadittava koulutus ja pätevyys, ja sallii tämän toiminnan vain yksinoikeudella toimivan keinosiemennysaseman henkilökunnalle, kunhan tällainen yksinoikeus ei vaikuta tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteeseen syrjimällä tuontitavaroita kansallista alkuperää olevien tavaroiden hyväksi.

Oikeudenkäyntikulut

41 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut tribunal de grande instance de Bergeracin 14.1.1994 esittämät kysymykset seuraavasti:

1) EY:n perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklaa ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta eläinlääketieteen alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1978 annettua neuvoston direktiiviä 78/1026/ETY ja eläinlääkäreiden toimintaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 18 päivänä joulukuuta 1978 annettua neuvoston direktiiviä 78/1027/ETY ei voida soveltaa sellaisiin jäsenvaltion puhtaasti sisäisiin tilanteisiin, joissa jäsenvaltion kansalaiset haluavat toimia tämän jäsenvaltion alueella keinosiementäjinä, jos he eivät ole tätä ennen saaneet koulutusta siihen toisessa jäsenvaltiossa tai harjoittaneet siellä tätä ammattia.

2) Sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa toisaalta keinosiemennysasemille annetaan alueellinen yksinoikeus keinosiemennyksen harjoittamiseen ja

jossa toisaalta keinosiementäjän toiminnan aloittamisen ehtona on keinosiemennysaseman esimiehen toimilupa tai keinosiementäjän toimilupa ja jossa tällaisen toimiluvan saamisen edellytyksenä on luvansaaneen keinosiemennysaseman johtajan antaman todistuksen esittäminen, ei ole puhdasrotuisista jalostusnaudoista 25 päivänä heinäkuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/504/ETY ja puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1987 annetun neuvoston direktiivin 87/328/ETY vastainen.

3) EY:n perustamissopimuksen 37 artiklaa ei sovelleta palvelujen tarjoamista koskevaan yksinoikeuteen, vaikka tällainen yksinoikeus estää sellaisilta henkilöiltä keinosiemennyksen harjoittamisen, joilla on vaadittava koulutus ja pätevyys, ja sallii siten tämän toiminnan vain yksinoikeudella toimivan keinosiemennysaseman henkilökunnalle, kunhan tällainen yksinoikeus ei vaikuta tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteeseen syrjimällä tuontituotteita kansallista alkuperää olevien tuotteiden hyväksi.

Edward Moitinho de Almeida Gulmann

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä joulukuuta 1995.

R. Grass

kirjaaja

D. A. O. Edward

viidennen jaoston puheenjohtaja